

hvor han ikke tjente noget, og vi maa altsaa drage 30 Daler fra. Vi kunne vel ogsaa godt gaa ud fra, at der i den Tid er roget 20 Daler i Lyset, og vi maa altsaa trække 50 Daler fra, saa at der bliver 250 Daler tilbage, uden at Manden har brugt en eneste Skilling. Skulde han alligevel lægge 5—600 Daler op, maa han have kendt økonomiske Kunster, som nu desværre ere glemte. Et saadant Kunststykke kan Landarbejderne ikke gøre nu til Dags. Der er derfor ikke ret mange 30aarige Landarbejdere, der staa med 1,000 Kroner til et saadant Hus. Dog det er i og for sig ikke det vigtigste, man kunde vel forandre disse Pengebillaar. Men der er i denne Sag to diametralt modsatte Standpunkter. Det ene er det, hvorpaa den højtærede Minister staa, og hvorpaa Lovforslaget hviler, nemlig at Lodden, saaledes som den ærede Minister udtalte efter Rigsdagstidenden, ikke maa være saa stor, at Landarbejderen ikke fremtidig kan have sit væsentligste Erhverv ved at arbejde for Betaling for andre. Saa længe Lovforslaget har denne Karakter, kan jeg paa ingen Maade ønske, at det skal blive til Lov; thi det vil, naar man tænker sig noget ud i Fremtiden, føre til højst ulykkelige Følger. Det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Wojfen) anbefalede at oprette saadanne Huse; men han pegede med det samme i sin Tale med en noget truende Vending mod Socialdemokratiet paa, at der kunde komme den Tid, hvor Landbruget her i Landet slaar ind paa en ekstenstiv Drift, saa at der ikke bliver Brug for Arbejdskraft i samme Omfang som nu. Der er ogsaa en anden Ting, der peger i samme Retning, idet det jo er muligt, at Maskiner mere og mere komme i Brug i Landbrugets Tjeneste, hvilket da vil medføre, at man ikke paa Landet trænger til nærmelsesvis til den Arbejdskraft, man nu behøver. Hvis vi nu oprette saadanne Huse, som ikke kunne ernære den Familie, der bebor dem, og vi fra Lovgivningsmagtens Side ligesom opfordre Folk til at flytte ind i saadanne Huse, hvad vil man saa gøre, hvis den Mulighed indtræder, som det ærede Medlem omtalte, at Landbruget slog ind paa ekstenstiv Drift, og Maskinerne mere og mere overflødiggjorde den nuværende Arbejdsstyrke? Saa lad disse Familier i Huse, af hvilke de ikke kunde have deres Erhverv i nogen rimelig Nærhed af deres Bopæl, uden at de dog kunde flytte dertil og søge Arbejde andetsteds. Følgen vilde da blive, at Manden kom til at løbe fra Huset og mistede de Penge, han havde sat i det. Han vilde saa komme til Statsmagten og forlange sine Penge igen, men naturligvis ganske forgæves.

Jeg tror derfor, at det vil være et usforvarligt Skridt at oprette Huse, der ikke kunne føde de Familier, der skulle bebo dem. Naar en Mand har købt et saadant Hus, og Forholdet saa udvikler sig saaledes, at han ikke kan leve der paa Stedet, er der hændet ham en Ulykke, og han kan ikke gøre andre Beshjælfelser derfor, men det vil være et tungt Ansvar for Lovgivningsmagten, naar en saadant Familie kommer til den og siger: Det er den Lov, I have givet, der har bragt os i denne Ulykke. Der er ogsaa et andet Hensyn, der maa tages, nemlig Hensynet til de allerede bestaaende Huse. Det at oprette flere Husmandsbrug vil mange Steder betyde faldende Priser for de allerede nu eksisterende Huse, og det vil være et Brisfald, som vil føles tungt, fordi det er jmaatbeholdede Folk, som sidde i disse Huse. Jeg mener derfor, at man ved Forbedlingen af disse Huse bør have for Øje saa vidt muligt at henlægge Jorden til de allerede bestaaende Huse. Det vil ikke være heldigt, hvis en Mand, der nu ejer et jordløst Hus, sælger det for at komme til at købe et af dem, der her er Tale om. Jeg haaber derfor, at det Udvalg, som vil blive nedsat i denne Sag, vil saa klart dette Forhold tydeligere end de Repræsentanter for Demokratiet, som have haft Sæde i Kommissionen, have gjort. Jeg mener, at det maa være Demokratiets Standpunkt, at det maa kræves, at Husene ere store nok til, at en Familie kan leve deraf. Det udelukker paa ingen Maade, at Familiens Medlemmer kunne afgive et endogsaa betydeligt Kontingent til Landarbejderstyrken. At Huset er saa stort, at en Familie i alt væsentligt kan leve deraf, udelukker ikke, at den kan gøre et endog meget betydeligt Arbejde for andre. Dernæst maa det kræves, at Statens Tilskud bliver større, og at Kreditforeningsforholdene komme ud af Loven. Hvis disse to Ting kunde rettes, og hvis der tillige kunde blive taget tilhørligt Hensyn til, at de allerede nu eksisterende Huse paa Landet ikke forurettes, vil jeg eventuelt nok kunne give Lovforslaget min Stemme, men det principielle er for mig, at det bliver saaledes, at vedkommende Familie kan leve af Lodden.

Ordhaver: Jeg havde egentlig ikke tænkt mig at tage Ordet ved denne første Behandling; men der er en Ting, som jeg synes ikke er omtalt tilstrækkeligt, og som jeg gerne vil nævne lidt i al Korthed. Flere Talere have i disse Dage talt om, at der paa 3—4 Tønder Middelfjord kan holdes 2 Kør. Det er jo særlig det ærede Medlem for Maribo Amts 1ste Valgkreds (Revent-